GAZETA KRAKOWSKA

Nro 69.

Z KRAKOWA DNIA 29 SIERPNIA 1821 ROKU WE SRODE.

Z Warszawy d. 20 Sierpnia.

Wypis z Protokułu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożey Łaski,

MY ALEXANDER I.

CESARZ WSZECH ROSSYY, KROL POLSKI &c. &c. &c.

Wziąwszy na uwagę rapport, w którym Namiestnik Nasz w imieniu Deputacyi postanowieniem Naszem z dnia 5/17 Czerwca 1817 do rozpoznawania praw do tytułow honorowych wyznaczoney, wystawia Nam, iż termin do udowodnienia tychże praw postanowieniem Naszem z dnia 7/19 Lipca roku 1820 o rok ieden przedłużony, nie iest dostateczny, aby wszelkie osoby interessowane, były w stanie wyszukania i złożenia dowodów im służących; postanowiliśmy i stanowiemy co następuie:

Art. 1. Termin oznaczony postanowieniem Naszem z dnia 5/17 Czerwca 1817 dla udowodnienia tytułów honorowych i przedłużony postanowieniem z dnia 7/19 Lipca 1820, o rok ieden ieszcze przedłużonym zostaie.

Art. 2. Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone bydź ma, Namiestnikowi Naszemu i Senatowi Królestwa Naszego Polskiego, polecamy.

Dan w Carskiem Siele d. 12/24 Lipca 1821 r.

(podpisano) ALEXANDER.

przez Cesarza i Króla

Minister Sprawiedliwości.

(pod.) *M. Badeni.*

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu,

(podpisano) Ign: *Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem:

Minister Sekretarz Stanu

(pod.) *Ign. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu Jenerał Brygady

(pod.) *Kossecki.*

Prezes Senatu Królestwa Polskiego.

Stosownie do Ustawy Konstytucyyney i Statutu Organicznego o Reprezentacyi Narodowey, z powodu zbliżania się epoki zwołania zgromadzeń polityczných, a ztąd wielu przedmiotów rychłey decy-

zyi Senatu w przepisanym komplecie wymagaiących; ma honor wezwać JWW. Senatorów, aby naydaley na dzień 15 Września r. b. do Warszawy ziechać się raczyli.

W Warszawie dnia 20 Sierpnia 1821 r.
Stanisław *Potocki*.

Z Petersburga d. 26 Lipca d. k.

Rzeczywisty Radca Stanu, Litewsk Dyrektor poczt, Bucharsni, w nagrodę długoletniey służby i gorliwości, otrzymał od N. Cesarza Jmci order S. Anny pierwszey Klassy.

Rządzący Senat przez ukaz okólny z dnia 14 Czerwca obwieścił, iż Hrabia Nesselrode, Radca tayny, sprawuiący Ministeryium spraw zagranicznych, powróciwszy z obcych kraiów, stósownie do Nayswyższey woli obiął sprawowanie pomienionego Ministeryium.

Przez osobny dodatek do Ruskiego Jnwalida, ogłoszona została prenumerata na dzieło pod tytułem: "Życie i dzieła Hrabiego Mateusza Iwanowicza Płatowa," przez Mikołaia Smirnego, dedykowane N. Cesarzowey Maryi Federownie. Drukować się będzie w Moskwie w drukarni Seliwanowskiego. Cena exemplarza na papierze welinowym 21 r., na białym 15; z przesłaniem do innych miast: na papierze welinowym 22 r., na białym 17. Wyydzie w Październiku r. t.

Z Wilna d. 3 Sierpnia d. k.

JW. Jenerał Hrabia von der Osten Sacken, wódz naczelny pierwszego woyska, przybył tu d. 1 t. m. Przyięty został z honorami woyskowemi, a powitawszy zgromadzonych Jenerałów, udał się pieszo do pałacu z oddaniem wizyty JW. Jenerałowi wolennemu Gubernatorowi Rzymskiemu Korsakowu, zkąd powrócił do przygotowanego dla siebie domu JO. Xiążęcia Senatora Ogińskiego.

Kuryier Litewski umieścił następuiący wyiątek z Gazety Rygskiey "Zuschauer," pod napisem Grecyia i Decyia: — Przed niejakim czasem wpadli zbóycy do domu: rzucaią się na właścicieli, zabiiaią, pastwią się, rabuią i niszczą wszystko, cokolwiek znaleźli, a potem zmuszaią właścicieli, pracować na nich, iak niewolników, aby sami mogli prowadzić daley zwierzęcy swóy sposób życia. Nakoniec ocuceni właściciele, porywaią wszystko, cokolwiek służyć może za broń i uderzaią na zbóyców. Powstaie straszliwa walka; lecą na krzyk sąsiedzi; obaczemy co ci zrobią. Ale ten, ktoby chciał ieszcze dowodzić, że właściciele maią prawo usiłować, ażeby znowu się zostać panami własnego domu, musiałby bydź przynaymniey gadułą. — To zdaie się bydź pewnem, iż ieśliby Grecy nie byli wstanie sami bez pomocy, wypędzić Turków z Grecyi, tedy również i Turcy nie podołaią sami wtrządz tamtych w narzucone przez siebie iarzmo. Oczywiście prawda na wierzch wypływa; potęga porty polegała oddawna na tem, że tyle milionów Chrześcian, swoim przemysłem, talentami i siłą, niewolniczo Mahometanom służyło. Ale że Chrześcianie iuż tego nie czynią, przeto tem ci nie są czem innem, iak dziką hordą, która tylko srogą swoią dzikością straszną może bydź dla tego, ktoby był skłonnym do boiaźni. Wiadomość o odniesionem przez Greków zwycięztwie na morzu potwierdza się zupełnie, i dowiaduiemy się o ehrez większey liczbie szczegułów, chwałę im przynoszących."

Z Paryża d. 11 Sierpnia.

W Wersalu obeyrzał niedawno Król szczególniey tę część zamkowego ogrodu, która iest "Ogrodem Królewskim" nazwana, i iest naśladowaniem ogrodu przy zamku Hartwell w Anglii, w którym Monarcha kilka lat mieszkał.

Przybył tu znany towarzysz Bonapartego Hr. Las Cases.

Dwudziestu siedmiu handluiących rycinami pociągnionemi są do odpowiedzialności, ponieważ bez zatwierdzenia cenzury sprzedawali litograficzną rycinę wystawiaiącą pogrzeb Bonapartego.

Dziennik Sporów, Quotidienne i Biała chorągiew, wszystkie trzy roialistskie, wyszły d. 9 z całemi nie zapełnionemi stronnicami.

Naystarszy rabin w Metz wezwał niedawno swoich współwierców, aby zaniechali podłego szacherstwa, a wzięli się do użytecznych prac, mianowicie rolnictwa. (W Palestynie głównem zatrudnieniem żydów było rolnictwo i ustawa Moyżesza ściąga się szczególniey do tego przedmiotu.

Podług zdaney izbie Deputowanych sprawy przez Ministra morskiego, zostało w tym roku 76 okrętów uzbroionych i w różne mieysca rozesłanych. Te 76 okrętów, na których znayduie się 10,000 żołnierzy morskich i 1028 dział, składaią się z 3 liniowych okrętów, 11 fregat, 6 korwet, 9 brygów, 13 galer, 21 łodzi i 13 pomnieyszych statków.

Pisma publiczne głoszą, iż w przypadku woyny między Rossyią i Turcyią Austryia odda pod zarządzenie pierwszego Monarstwa 30,000 woyska.

Umarł tu po długiey chorobie Jenerał Fressinet.

Przybył tu Prezes Seymu związku Niemieckiego, Hr. Buol - Schauenstein.

Onegday pobiegło ztąd w różne strony 5 gońców.

Znany Jenerał Church dowodzi teraz w Królewstwie Neapolitańskiem cudzoziemskiemi żołnierzami.

Hr. Gabriac, sekretarz naszego ambassadora w Petersburgu, przybył tu z pismami, które maią bydź nader ważnemi.

W Paryżu panuie teraz wesołość, iakiey oddawna nie pamiętaią. Nie słychać o żadnem politycznem niekontentowaniu. Francyia iest w tey chwili nayszczęśliwszym w Europie kraiem i Bógby dał, żeby ta spokoyność była trwałą.

Z Bruxelli d. 12 Sierpnia.

Xiże Wellington przybył tu i iadł wczoray z ciałem dyplomatycznem u Dworu obiad, gdzie był z naywiększemi honorami przyymowany.

Królewic Fryderyk wyiechał ztąd na obeyrzenie artyleryi, i przeglądową swoią podróż zacznie od Bredy.

Woynę między Rossyią i Turcyią sądzą tu za nieochybną; w Amsterdamie spadły cokolwiek z tego powodu Rossyyskie papiery.

Z Londynu d. 10 Sierpnia.

Królowa Anglii Karolina, (*) znana z zdarzeń w ostatnich czasach, cierpień i

(*) Karolina Amalia Elżbieta, córka zmarłego w r. 1806 na ranę Xięcia Karola Wilhelma Ferdynanda Brunswickiego, i Królewney Angielskiey Augusty, siostry Jerzego 3go, urodziła się d. 17 Maia 1768, a d. 8 Kwietnia 1795 zaślubioną została z teraźnieyszym Królem, owczesnym Xciem Wallii, swoim kuzynym. Od

)2(

przygód swoich, iuż nie żyie. We wtorek d. 7 b. m. w wieczór po 25 minutach na godzinę 10 zakończyła światowy swóy zawod, często przeciwnościami przeplatany. Umarła w wieyskiem swoim mieszkaniu Brandenburg na ręku Paniów Hood i Hamilton, i w obecności Lorda Hood, Ławnika Wood i iego syna Pastora Wood, PP. Wilde, Lushington i Austyna, tudzież 5 lekarzów. Z licznych iey krewnych żaden nie był obecny. Przy zupełnam oddaniu się Wszechmocnemu zakończyła życie, i nayzaciętsi nawet nieprzyiaciele, niepotrafią nieszczęśliwey tey Monarchini odmowić pożałowania.

O godzinie 4 z południa przywołać do siebie kazała swoiego Patrona Wilde i podyktowała kodycyli do swoiego testamentu, tyczącą się iey pogrzebu. Pierwszem iey życzeniem było, aby spoczywała w grobie Winsorskim obok swey córki. "Lecz nie (rzekła potem) nie mogę się spodziewać, aby rząd dopełnił moiego życzenia; żądam przeto, abym pochowaną została w grobie obok moiego oyca i braci w Brunswiku., Po podpisaniu kodycyli mowiła ieszcze długo z P. Wilde. Lekarze kazali obswę, aby długie mowienie iey nie osłabiło. "Dziękuię wam (rzekła) za waszą troskliwość; lecz nie znacie moiego charakteru. Sądzicie, że wzrusza mnie mowa o śmierci; bynaymniey; mało maiąc w życiu przyiacioł, wyglądam iey owszem z upragnieniem. Dziękowała przyiaciołom swoim za mianą około niey staranność, i ubolewała, że ich dobroci nie iest w stanie wynagrodzić iak zasługuią, dodaiąc, że iuż nie długo potrzebować będzie ich pomocy. Oświadczyła ieszcze: że wszystkim swoim nieprzyiaciołom przebacza i umiera z wszystkiemi ludźmi w pokoiu. Przywołać także do swoiego łożka kazała Maryiannę Brune i zapewniła ią: że iey siostrze (znaney de Mont) chociaż ią skotwarzyła, przebacza także. Poleciła z pokorą duszę swoią Bogu, spodziewaiąc się na tamtym świecie sprawiedliwości, którey odmowiono iey na ziemi. Od godziny 4 wzmagały się na przemiany bóle gangreny, aż nakoniec utraciła przytomność i o czasie iak wyżey skonała. O godzinie 12 w nocy wyszło doniesienie o iey śmierci. Ludzie iey, z któremi się nader łagodnie obchodziła, bardzo są zasmuconemi, a zwłaszcza młody Austyn i stary Murzyn Louges nie mogą się uspokoić. Mieszkańcy Hammersmith, którym wiele dobrego czyniła, żałuią iey bardzo.

Doktór Lushington i P. Wilde udali się wczoray w południe do Lorda Liwerpool, dla okazania testamentu Królowey i zasiągnienia od niego rozkazów względem iey pogrzebu. Z tey rozmowy wiadomo tylko dotąd: że Lord Liwerpool odpowiedział, iż wyda rozkaz do uzbroienia eskadry dla zawiezienia zwłoków Królowey Jmć. do Brunswika. Wykonawcami testamentu są Dok. Lushington i P. Wilde w Anglii, a Margr. Ataldi i P. Velice w Pesaro.

Nadzwyczayna gazeta Dworska doniosła iak następuie o śmierci Królowey: "że Królowa po krótkiey i nader boles-

---

urodzenia się córki Xiężniczki Karoliny w r. 1796 żyła oddzieloną od Małżonka swoiego, od r. 1814 za iego pozwoleniem podróżowała za granicą, i dopiero po śmierci Jerzego 3go pomimo woli rządu powróciła do kraiu, i nadaremnie usiłowała odzyskać swoie prawa iako Królowa.

ney chorobie przeniosła się do lepszego życia „ Gazeta Times wyszła w zupełney żałobie, inne zaś i nawet Ministrowskie, wyiąwszy Gońca, wyszły tylko z czarnemi obwódkami. W mieście prawie w wszystkich domach, nawet Ministrowskich i w pałacu Królewskim pozamykane są okienice. Dzwony słyszeć się daią po wszystkich Kościołach, i teatry są zamknięte. — W godzinę po śmierci Królowey przypuszczony został iey Dwór do pokoiu, w którym zwłoki leżały. Lecz rysy iey twarzy tak dalece się zmieniły, iż niektórzy z iey Dworzan zaledwo wierzyć mogli, że to iest zmarła ich Pani. Wewnętrzna trumna iest białym atłasem wybita; takiż znayduie się w niey materac i poduszka. Królowa stósownie do woli swoiey leży w nocnym ubiorze i cyratą obwinięta. Trumnę cynową przywieziono dziś do mieszkania Brandenburg, w którą zwłoki, wraz z cedrową, którą Królowa ieszcze za życia zrobić kazała, włożono, ponieważ się psuć zaczęna, lecz ieszcze nie iest zalutowana. Paradna trumna iest także iuż gotowa; obita iest karmazynowym aksamitem, blacha, kantaby i gwoździe są na niey ze złota, i zupełnie iest podobna do trumny zeszłey Królowey. Pokóy, w którym zwłoki leżą wybity iest od dzisieyszego rana czarnem suknem, palić się dzień i noc będą woskowe świece i przyiaciele Królowey pilnować ich będą, póki nie nastąpi rozporządzenie pogrzebu.

Podług gazety Goniec zwłoki Królowey przewiezą z Harwich do Brunświku okręty Królewskie Glasgów i Rosario.

Gdy w niedzielę rano patronowie Królowey rozmawiali z nią o sprawach światowych, radził iey ieden z nich, aby wysłać posłańca do Włoch, dla zapieczętowania iey papierów, iżby niedostały się do rąk iey nieprzyiaciół. „A cóż to szkodzi (rzekła Królowa) chociażby się dostały; ia nieposiadam żadnych papierów, którychby czytać nie mogli.„ Patron odpowiedział, że iest o tem przekonany, ale nieprzyiaciele mogliby coś takiego podrzucić, czego tam nie było. „Pogardzałam zawsze ich złością i pogardzam.„ — Królowa zwykła co rano zapisywać w swoim dzienniku zdarzenia dnia poprzedzaiącego i wyznała, iż niektóre charaktery, lubo dla własney tylko zabawy wolno opisywała; ażeby tego nikt za złe iey nie poczytał, nakazała tę xiążkę spalić, co Panna Brunne zaraz uskuteczniła.

Dziś otworzony zostanie przy pełnomocnikach rządowych testament Królowey. Niektórzy sądzą, iż młody Austyn iest głównym iey dziedzicem.

Pułkownik Brown, ieden z członków Medyolańskiey kommissyi przybył d. 7 o godzinie w pół do 11tey do Anglii, a zatem w 5 minut po oddaniu ducha przez Królową.

Czyli Dwór zawdzieie żałobę? ieszcze nie wiadomo, ponieważ zasięgniony bydź w tey mierze musi rozkaz od J. K. Mci, za którym pobiegł goniec do Irlandyi. Minister Margr. Londonderry poiechał przecież do Irlandyi i prędzey tam stanie niżeli Król, ponieważ krotszą udał się drogą.

Wątpią tu, aby Król ożenił się powtórnie. — W Dublinie panowała wiel-

ka niespokoyność z powodu choroby Królowey, ponieważ lękano się, aby przez iey śmierć nie byli mięszkańcy pozbawionemi szczęścia oglądania w murach swoich Monarchy. — Katoliccy mięszkańcy Dublina przypuszczonemi zostali do zgromadzeń protestantckich, które od bywały się z powodu przybycia Króla. Oba te wyznania poiednały się z sobą: na iednem z tych zgromadzeń katolik na dowód iedności, przypasał protestantowi niebieską szarfę. Rozdano także na temże zgromadzeniu wzór medalu z napisem: *Advenit Rex concordat civitas*, który podczas przybycia Króla rozdany zostanie.

Przewozowy okręt Abundant przywiózł tu z wyspy S. Heleny resztę 66go pułku.

Ameryka północna zgadza się w środkach z Angliią względem wytępienia handlu niewolnikami, i rozporządziła, iż wszystkie okręty z powodu tego maią bydź przetrząsane.

Z Madrytu d. 30 Lipca.

Pożyczka rządowa uzupełni się tu w krótce na podstawie Hr. Torreno, który utrzymywał w Stanach, iż niepodobną iest do uskutecznienia bez wpływu bankierów Francuzkich, którym trzeba było 12 od sta dać, a tuteysi przestaią na 6. Przykładaią się nawet do niey grandowie.

D. 3 Sierpnia oczekiwany iest Król na powrót z Saccdon. Pozostali tu Infantowie, ile razy pokażą się publicznie, zawsze są radosnemi okrzykami witanemi.

Codziennie odchodzą z portów Katalońskich okręty z bronią i ammunicyią do wysp Greckich. Kapitaliści tuteysi robią do tych wysp znaczne spekulacyie.

Znany w rewolucyi Neapolitańskiey Kanonik Minichini przybył tu z Neapolu.

Pomimo przedsiębranych środków buntownicze kupy prowadzą ieszcze w różnych prowincyiach rzecz swoią.

Przeciw Quirodze wyszło tu ulotne pismo zarzucaiące mu zbytek. Sąd uznał to pismo za paszkwil i wezwał autora, aby dowiódł swoiego twierdzenia. Ten złożył dowody, iż Quiroga 25 razy więcey wydaie niżeli ma dochodu.

Z nadzwyczay naucznego w Eskurial znalezionego rękopismu Arabskiego wypracowanego dzieła: "Historyia Arabów w Hiszpanii„ wyszedł tu drugi t. m. Tymczasem autor tego uczony Bibliotekarz Conde umarł w naywiększey nędzy.

Z Włoch d. 5 Sierpnia.

Podług doniesień z Rzymu pod d. 17 Lipca Xiężna Borghese, siostra Napoleona, prosiła od kilku lat Ministeryium Angielskiego o pozwolenie udania się na wyspę S. Heleny, dla chodzenia około chorego swoiego brata, które nakoniec ostatnich dni Czerwca r. b. otrzymała. Lecz gdy gotowała się do wielkiey tey podróży, nadeszła niespodziewanie wiadomość o iego śmierci. — Xiądz Bonavita, który przed śmiercią Napoleona z wyspy S. Heleny odiechał i do Rzymu przybył, przywiózł poniższą korrespondencyią, która bawiące w Rzymie członki rodziny Napoleona bardzo zasmuciła.

Korrespondencyia ta składa się z sztuk następuiących: 1) Listu Hr. Montholon do Xiężny Borghese, z Longwood d. 17 Marca 1821. Odmalował w nim naysmutnieyszy stan zdrowia Napoleona, który przypisuie klimatowi wyspy S. He-

leny, żali się na obce dzienniki, które nieuston a oszukiwać względem tego przedmiotu Europy, i na Gubernatora Hudson-Lowe, który wzbraniał się odesłać listu Jenerała Bertranda do Hr. Liwerpool, w którym żądał przewiezienia Napoleona do zdrowszego Europeyskiego klimatu, pod błachym pozorem, że więźniowi dany był tytuł Cesarza. Dołączeniami do tego listu są: a) List Jen. Bertranda do Gubernatora, z Longwood d. 3 Września 1820. b) odpis woiennego sekretarza Gubernatora Goroegues, z Plantationshouse d. 2 Wrześnie 1820, 2) List Lekarza Antomarchi do Kawalera S. Colonna, sekretarza Matki Napoleona, z Longwood d. 17 Marca 1821 zawieraiący opis choroby Napoleona, którą nazywa chroniczną z klimatu tamteyszego pochodzącą długą wątrobną chorobą, i oświadcza: Dla zasłonienia się przeciw odpowiedzialności, oświadczam rodzinie Cesarskiey i całey Europie, że postępy choroby J. C. M. z klimatu pochodzącey, i towarzyszące iey znaki są nader niebezpieczne. Sztuka lekarska nie potrafi przemódz klimatu, i jeżeli rząd Angielski nie pośpieszy wywieść ztąd kazać Cesarza, tedy z żalem wyrazić muszę, że wkrótce zniknie. Wypadek ten nie brakowi znaiomości lekarza, ale nieszczęśliwemu i opłakanemu położeniu, w iakim się chory znaydował, przypisać będzie trzeba.

Z Lizbony d. 24 Lipca.

Sprawuiący tu interessa Hiszpańskie P. Pondo, żalił się na miane przeciw niemu mowy w Stanach przez Deputowanego Sarmento. Stany bardzo źle przyięły iego pismo i odesłały do dyplomatyczney kommissyi. Względem zagranicznych stosunków, postanowiły Stany, iż na przyszłość przy Dworach tylko Hiszpańskim, Paryzkim, Londyńskim, Wiedeńskim, Rzymskim i Petersburgskim utrzymywanemi bydź maią posłowie, a przy reszcie sprawuiący interessa.

Stany uchwaliły następuiącą odezwę do Brazylijanów:

"Brazylijanie! Heroiczne wasze postanowienie przyłączenia się do sprawy macierzystego kraiu i dzielenia losu z walecznemi iego synami, utwierdziło na zawsze maiestatyczny gmach narodowey wolności i niepodległości. Przyrzekaiąc przyiąć polityczną konstytucyią, którą nadzwyczayne i powszechne Stany uchwalą, przyięliście razem obowiązek przyiąć uchwalone przez nie, a przez narod zatwierdzone i zaprzysiężone przedugodne zasady szczęśliwego iego odrodzenia. W nich widzicie stałą ręką założone fundamenta cudownego pomnika, który przez wierne uskutecznienie i cnotę na rozwalinach despotyzmu i samowładności iest wystawiony. W nich widzicie naypewnieyszy zakład szczęśliwości Portugalii; bo zawieraią w sobie autentyczne ogłoszenie praw człowieka, tarczę iego wolności i związku społecznego, które ściśle połączone są z bytem politycznym. Swięta Religiia zastrzeżona i utrzymana iako zakład moralności i niewyczerpane źrodło szczęśliwości publiczney; konstytucyyny Monarcha, iako pierwszy urzędnik i naczelnik narodu, który go obrał; samowładność połączona zobopolnemi obowiązkami względem Króla i ludu: oto są podstawy zatwierdzonych przez narod zasad. Brazylijanie! zgromadzenie stanów nie wątpiło o waszych patryiotycznych i zgodnych z wolnością uczuciach, i dla tego postanowiło, iż będziecie częścią wielkiego Por

tugalskiego narodu, skoro przystąpicie do utworzonego społecznego związku. Gdy wyrzeczony przez was za morzami głos odbił się od Douro aż na Tagu, połączyliście oba półkręża nieprzerwanym związkiem. Lecz potrzeba, aby tu wasi wysłańcy przybyli, dla uzupełnienia budowy narodowey reprezentacyi. Wolność druku, ta bliźnia siostra cywilney i polityczney wolności, ten początek reprezentacyynego rządu, iest w dniu dzisieyszym naypierwszym i naydroższym prawem obywateli Portugalskich. Inkwizycyia i cywilna wiarołomność, prawdziwe wyrodki i poczwary społecznego porządku, już równie iak tyrania despotyzmu zniknęły. Ludzkość i rozum wzniosły się na nowo. Rozmaite odnogi administracyi są na nowo i dogodniey urządzone. Dokładna oszczędność kieruie wydatkami narodu, i dochód iego nie będzie bezsumiennie trwoniony. Ogółem względem wszystkich wydziałów administracyi są przedsięwzięte iak naydogodnieysze środki.— Brazylijanie! starać się musiemy związki nasze ściśley połączyć. Braterskie uczucia, które wlała w nas natura, i zaspokaiaiąca myśl, iż wszyscy iednego iesteśmy rodu, przekonywa nas, że iednakowy los dzielić powinniśmy. I wprawdzie cóż bydź może naszey sprawie dogodnieyszem? Mieszkamy w nay bogatszym i nayurodzaynieyszym kraiu; lecz bez dobrych ustaw i dobrze urządzonego rządu nie możemy bydź szczęśliwemi. Taki rząd iest już zaprowadzony; teraźnieysza administracyia codziennie bardziey się utwierdza; codziennie wzrasta publiczne mniemanie o potrzebie utrzymania teraźnieyszego porządku rzeczy. Przekonali się iuż o tem Portogalczykowie. Król przybył szczęśliwie do tego Królestwa i przy swoim do Lizbony wieździe podał mieszkańcom i Stanom sposobność do okazania miłości do świętey iego Osoby i uczczenia cnót iego. Wszystko cieszyło się i okazywało radość z przybycia konstytucyynego Monarchy. Zaprzysiężenie zaś przez niego konstytucyi utwierdziło publiczne w J. K. M. zaufanie. — Brazylijanie! takie iest polityczne nasze położenie, rozważywszy go, czegoż więcey pragnąć możemy? Wolność nasza iest ustalona, bezpieczeństwo zapewnione i własność szanowana; czyliż który inny rząd większe nadać może korzyści? Może chcielibyśmy urojoney i wcale nieograniczoney wolności. Lecz nie; bo na owczas niebylibyśmy szczęśliwemi.— W przeszłym wieku okazały się niezaspokoione życzenia; doświadczenie iednak nauczyło ludzkość, iż żyć powinna wolną, ale tę wolność tak powinna bydź używaną, żeby zapobiegała razem gwałtownem rewolucyiom. Konieczną iest rzeczą, aby powszechna wola narodu szanowaną była. Rzućcie oczema na dzieie świata, a zobaczycie, co duch fakcyi i intryga dokazuią! Mieszkańcy Brazylii! zachowaycie umiarkowanie, które w pamiętney tey epoce bracia wasi okazali. W spokoyności tylko i iedności utworzyć się mogą zwyczaie, które w teraźnieyszey zmianie rzeczy nader nam są potrzebne. Brazylijanie! losy nasze są połączone; bez was bracia wasi nie mogą bydź wolnemi; bądźcie o tem przekonanemi i oraz zapewnionemi, że ich deputowani iako reprezentanci całego narodu, gotowemi są poświęcić własne istnienie, aby tylko naród, ile możność tyle mógł bydź uszczęśliwiony, ile zasługuie. — W pałacu Stanów d. 13 Lipca 1821.

(pod.) *Ferreiro de Moura*, Prezes.

DODATEK

DO N^ro^ 69

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 29 SIERPNIA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Marsylii d. 5 Sierpnia.

Przybyły tu w tey chwili z Messyny okręt przywiózł wiadomość, że Grecy zabrali Trypolitańską eskadrę, składaiącą się z 1 korwety, 3 polakrów, 1 bryga, 1 szebeki i kilku pomnieyszych woiennych okrętów. Trypolitańska eskadra unikaiąc usiłowała bitwy, ponieważ widziała przemagaiącą siłę Greków. Spieszyła tym końcem z rozpuszczonemi żaglami do pobliskiego portu; lecz Grecy potrafili ią podstępem woiennym wstrzymać. Posłali przed nią dwa zdobyte na Turkach szybko pływaiące okręty z banderą Ottomańską. I dał się ten podstęp: Trypolitanie płynęli za niemi bez żadnego podeyrzenia, gdy nagle zwróciły się oba te okręty, zaciągnęły krzyżową banderę i z wszystkich dział wystrzeliły do Barbaryyczyków. Eskadra ich dostała się tym sposobem pomiędzy dwa ognie i po uporczywey bitwie poddać się musiała.

Grecki okręt, który nabrał tu potrzeb woiennych, odpłynął do Morei z przeszło 30 Francuzkiemi officerami, którzy walczyć chcą za niepodległość Grecyi. Grecki Arcybiskup Mazlum, który przeszło od roku tu bawi, udał się na ten okręt i dał wszystkim na nim ludziom błogosławieństwo.

Z Kronsztadtu d. 18 Lipca.

List pewnego Hellenisty zawiera co następuie: "Zaledwo uszliśmy z życiem. Multany i Wołoszczyzna okropnie są niszczone. Dalekiemi byliśmy od lękania się, że koniec będzie gorszy, iak początek; przecież zawiedzionemi w naszych nadzieiach zostaliśmy. W istocie przykry to iest widok, iak nieprzyiaciele chrześciiaństwa zacząwszy pod pozorem rokoszu napadaią na lud niewinny, nieznaią żadney nieprzyzwoitości, któreyby w całym kraiu na osobach wcale niewinnych nie popełnili. Wielu kraiowców wszelkiego stanu i wieku zostało zakłutych, wywieszanych i zaspisowanych; wiele po miastach, ale więcey ieszcze po wsiach! Dzieci uciekaiące przed prześladowaniem, powracaiąc do rodziców, znalazły ich pomordowanych. Znakomitsi mieszkańcy naysromotnieysze i

naysroższe ponieśli męki. Któż opisać zdoła, co wyrabiano z kobietami, dziewczętami i zakonnicami, i to w świętych mieysćach, które naprzemiany poiedyńczemi oddziałami nachodzili, znieważali i nayśromotniey niszczyli. Kościoły zostały złupione. Zapasy i własności, które uciekaiący w klasztorach, iako mieyscach bezpiecznych poskładali, zostały zabrane. Wszystko z neyskrytszych mieysc zostało wydobytem. Czego zabrać z sobą nie mogli, to zniszczyli. Zaięli oprócz tego wszystkie stada bydła, koni, owiec, a co większa świń i za rzekę przepędzili. Zgoła nietylko pożywienia, ale nawet ziarna do zasiewu nie zostawili biednym Wołochom. O podobnym rabunku i spustoszeniu niema ieszcze w dzieiach wzmianki, nawet podczas napadu Tatarów, a co gorszą, że to wszystko ieszcze końca niema. Nie słyszemy iak tylko o zabijaniu iak owce męszczyzn i kobiet z dziećmi na ręku, i prowadzeniu dziewcząt do niewoli. Oto iest, przyiacielu, cokolwiek o cierpieniach naszych współziomków, bo zgryzota nie dozwala nam dokładniey ich opisać. Bądź zdrowy! Może Bóg i Mocarze świata zlitują się przecież nad nami! „

Z Korfu d. 6 Lipca.

Grecy przeważaią na morzu od zatoki Valona wzdłuż nadgranicznych brzegów od Chimara, Pargi, Suli, Prewesa, Mesolongi aż do odnogi Lepanto. Muzułmańscy Albańczykowie dotrzymuią Grekom zawartey umowy, tak iż ostatni posłać mogą dostateczne siły do osadzenia przepraw do łańcucha gór Grecyi, które zaczenaią się od wąwozu pod Termopilą i górą Oeta, a ciągną się od północy ku południowey Serwii, kończą się zaś na wschód z górą Rhodope, od Turków Despoto-Day zwaną.

Reszta woyska Rumelii, które odstąpiło z pod Janiny i nad morzem będącey iey twierdzy, czyni obroty dla utworzenia sobie drogi do wyższey Albanii lub Serwii.

Z Hermanstadtu d. 1 Sierpnia.

Z Bessarabii dowiaduiemy się, iż nad granice Multan nadciągnęło znaczne woysko Rossyyskie. Dywizyie Orłowa, Danisowa i Hr. Pahlen stanęły nad samem Prutem, a kozaki swoie posłały naprzód aż za Skuleni.

Słychać, iż Kże Alexander Ipsylanty odwieziony został przez Austryiackiego officera do nidzerowey sprawdzie, ale dla przestępców stanu przeznaczoney twierdzy Munkats w Węgrzech.

Z Pestu d. 4 Sierpnia.

Skarby kościelne z Athos, czyli tak zwaney świętey Góry, wywiezione zostały na końcu Czerwca na krążącą przed Saloniką Grecką eskadrę.

Od granic Tureckich d. 2 Sierpnia.

Podług doniesień z Stambułu, poseł Austryiacki Hr. Lützow miał niedawno długą naradę z Dywanem, w którey popierać miał żądaniu Rossyi na mocy traktatów, czego iednak W. Sułtan nie przyiął. Porta używa wszystkich sposobów dla przeciągnienia na swoią stronę Anglii, i posła iey obsypuje naywiększemi grzecznościami. Stara ona się także o pośrednictwo Francyi; ale że dotąd nie ma w Stambule posła Francuzkiego, tylko sprawuiący interessa, a ten nie zdaie się mieć obszernego pełnomocnictwa; trzymać się zatem iedynie posła Angielskiego. Poseł

Rossyyski Baron Stroganoff był od pospolstwa i janczarów kilkokrotnie w Bujukdere napastowany; lecz on mocne przełożenie wszystkich Europeyskich posłów, przedsięwziął nakoniec Dywan środki, że mięszkanie iego i całego poselstwa iest należycie zabezpieczone, i odtąd nie dozna żadney zniewagi. Z powodu żądań Rossyi poseł Angielski naradza się często z Ministrami Porty. Dywan stara się uniknienia woyny z Rossyią.

Z całego woyska Ipsylantego, które do 20,000 ludzi dochodziło, nie zostało w różnych potyczkach iak 1000 zabitych lub ciężko ranionych, którzy nierównie większą siłę nieprzyiaciol zgładzili; drugi może 1000 mógł przeyść z nich w granica Austryackie; reszta pozostała w kraiu, lubo iest po różnych okolicach rozrzucona. Kto nie zna zdarzeń tamteyszych i charakteru oręż noszących kup sądzić może rzecz za ukończoną; lecz powstanie trwa ieszcze zawsze tylko pod inną postacią. Właściwie święty tylko hufiec, który stanowił niejako gwardyią Ipsylantego, iest zupełnie rozwiązany; ale inne kupy, iako to: Albańczyków, (Chrześcijańskiey religii) Bulgarów i Bandurów, które w początkach z boiaźni i przez zdradę pierzchnęły, połączyły się znowu, skoro postrzegły iak ci, którym poddać się musieli, tyrańsko i krwawo postępują, i prowadzą urywkową woynę przeciw Muzułmanom.

Dnia 27 i 28 Sierpnia 1821.
Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.
— Pszenicy	20	15	19	—	18	—
— Żyta	18	—	17	—	16	—
— Jęczmienia	12	—	11	—	10	—
— Owsa	7	—	6	—	5	15
— Jagieł	39	—	38	—	36	—
— Grochu	17	—	16	—	15	—
— Rzepaku	15	15	15	—	14	—

W Gdańsku dnia 17 Sierpnia.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	460	do	720.
Żyta	— —	320	—	360.
Jęczmienia	— —	200	—	240.
Owsa	— —	200	—	220.
Grochu	— —	300	—	360.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 20 Sierpnia.

		Złp.	gr.
Czer. Zł. Holl: monetą Courant		19	24
— detto Cesarski	— .	19	18
Fryd. Pruskie	— .	34	—
Luidor	— .	37	—
złoto frankowy	— .	32	15
Szeiny Wiedeńskie za 100	— .	232	—
Złoty ryński Szeinami .	— .	1	21

DONIESIENIA.

Wydział Policyi w Senacie Rządzącym, i t. d. Pewien człowiek obcy nieznany w dniu 26tym Czerwca r. b. przechodząc się ponad Wisłą ze Klasztorem Zwierzynieckim, i przypatruiąc się ludzi w owczas będących, czyli drzewo nie nadpłynęło, w krotkiey chwili wpadł do Wisły, niewiadomo czyli przez nieostrożność, czyli też zamysłu, a iak ludzie obecni temu utrzymuią, miał dobrowolnie wskoczyć do wody; takowemu człowiekowi dany został ratunek, lecz odmęt wody w moment pochłonąwszy uniosł onegoż w głąb Wisły, i dopiero w dniu 30 Czerwca r. b. około godziny 7mey wieczorney, powyżey Rogatki Zwierzynieckiey do lądu przypłynął. — Po zrobieniu rewizyi ciała przez Kommissyią Policyyno-Lekarską okazało się, iż był wzrostu średniego, również iak i budowy ciała twarzy okrągłey, nosa miernego ściągłego, czoła wysokiego, włosów iasnych żółtawych, lat może 30 maiący, ubiór zaś iego: surdut z sukna cienkiego granatowego, spodnie szaraczkowe pantalony, chustka czarna iedwabna, koszula cienka, kamizelka zaś paliowa materyialna, w którey 4 kraycary Au-

stryiackie znaleziono. — Takowe zdarzenie Wydział Policyi ninieyszem ogłasza, końcem zasięgnienia wiadomości o nazwisku utonionego i mieyscu, z którego przybydź mogł, dla zawiadomienia dotyczącey familii o śmierci onegoż. — W Krakowie d. 18 Sierpnia 1821 r.

Markiewicz.
Konwicki, Sek. W.

Kommissyia Woiewództwa Krakowskiego. Maiąc sobie Reskryptem Wysokiey Kommissyi Rządowey przychodów i Skarbu z dnia 9 b. m i r. Nr. $\frac{24810}{1483}$ wzmiankowany ostateczny termin do wykończenia wszystkich obrachunków z Dzierżawcami Dóbr Rządowych z Epoki Xięstwa Warszawskiego postanowieniem Xcia Namiestnika Królewskiego z dnia 20go Lutego 1816 r. wskazanych, w tuteyszym Woiewództwie do dnia ostatniego miesiąca Września r. b. podaie do publiczney wiadomości stron interessowanych, z tem ostrzeżeniem dotyczących-byłych W W. Dzierżawców Dóbr Rządowych i Realności interkalarnych lub na Skarb zapprymowanych, iż ieżeli potrzebnego przygotowania do prawnego usprawiedliwienia swych pretensyy wcześnie nie poczynią, takowych delegowanem Kommissarzem obrachunkowem przed końcem powyżey oznaczonego terminu, niepodadzą z pretensyiami swemi prekludowani, sami swey winie przypiszą straty zapoźnionego udowodnienia pretensyy swoich. — W Kielcach d. 18 Sierpnia 1821.

Radca Stanu Nadzwyczayny Prezes *Wielogłowski.*
Sekretarz Jeneralny *Zamoyski.*
Za zgodność *Opulński*, S. W.

Kommissyia Woiewodztwa Krakowskiego, uprzedzaiąc Expiracyią kontraktu dzierżawy dochodów z koszernego z dniem ostatnim Grudnia r. b. koniec swóy biorącego, upoważniona Reskryptem Kommissyi Rządowey przychodów i Skarbu z dnia 7 b. m. Nr. 24470 do dalszego to iest, na rok przyszły 1822 tychże dochodów wydzierżawienia, przeznacza niniejszem termin do odbydź się w tey mierze maiącey licytacyi na dzień 19 Września r. b na którey chęć maiącym wspomnionych dochodów w Woiewództwie Krakowskim nabycia wzywaią się aby na dniu powyżey oznaczonym w Biorach Kommissyi Woiewódzkiey w Kielcach posiedzenie swe maiącey bądź osobiście bądź przez pełnomocników prawnie umocowanych stawić się zechcieli.

Dla czego informuią się zarazem iż:

1) Pretium fisci na pierwsze wywołanie przy licytacyi podatku koszernego iest ilość dotychczasowey dzierżawy roczney, to iest Złp. 111,840

2) Każden chcący przystąpić do licytacyi przed ieyrozpoczęciem winnien iest na vadium przynaymniey iedno miesięczną Ratę dotychczas opłacaiącą się, to iest Złp. 9320 złożyć w grubey monecie.

3) Więcey daiący (plus offerens) a ztąd przy licytacyi utrzymuiący się winien będzie przed zawarciem kontraktu złożyć do kassy Główney poborów w monecie grubey kraiowey iedną miesięczną za Styczeń roku 1822 ratę, z summy roczn ie na licytacyi postąpioney, i ieszcze oprocz tego na zabezpieczenie Skarbu publicznego wystawić kaucyią przez złożenie gotowizny dwumiesięczney racie wyrownywaiącą lub też kaucyi hypoteczney, któraby zupełnie Skarbowi bezpieczeństwo stanowiła. Wreszcie nadmienia się, iż dalsze kondycyie tak do licytacyi iako też do kontraktu są zwykłe, a szczególniey ostatnim kontraktem obięte, o których każden licytować chcący, każdego czasu w Biórach Kommissyi Woiewodzkiey zainformowanym bydź może. W końcu nadmienia się i to, że iak zwykle przy wszelkich licytacyiach dzierżaw Rządowych kondycyie licytacyyne od daty protokółu podpisania plus offerenta, Skarb zaś Publiczny od zatwierdzenia kontraktu przez Wysoka Kommissyią Rządową przychodów i Skarbu obowięzuią. Aby więc termin niniejszey licytacyi tem pewniey po Miastach doszedł do publiczney wiadomości, UUr. Burmistrza obwieszczenie to zwykłym sposobem zapublikuią i dowody publikacyi Kommissyi Woiewódzkiey przed terminem nadeszlą. — W Kielcach d. 11 Sierpnia 1821 roku.

Za Prezesa (pod.) *Taczanowski.*
Sekret: Jen: (pod.) *Zamoyski*
Za zgodność *Zamoyski.*